

ความสัมพันธ์ระหว่างแรงสนับสนุนทางสังคม ความสามารถในการดูแลตนเอง
กับภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุ แขวงรองเมือง เขตปทุมวัน
กรุงเทพมหานคร

นางอัปสร รังสิปการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาบริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์
ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-636-219-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

RELATIONSHIPS BETWEEN SOCIAL SUPPORT , SELF-CARE AGENCY
AND PHYSICAL HEALTH STATUS OF ELDERLY IN
RONGMUANG SUB-DISTRICT, PRATHUMWAN
BANGKOK METROPOLIS

MRS. APSORN RUNGSIPRAKARN

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in

Nursing Administration

Faculty of Nursing

Graduate School

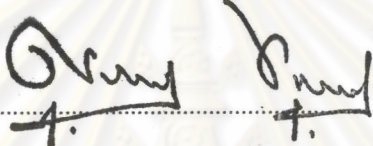
Chulalongkorn University

Academic Year 1996

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างแรงสนับสนุนทางสังคม ความสามารถในการดูแลตนเอง
กับ ภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุ แขวงรองเมือง เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร
โดย นาง อัสพร รังสิปการการ
คณะ พยาบาลศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ประนอม โอทกานนท์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ น.พ. ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ดร. วรณวิไล จันทราภา)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประนอม โอทกานนท์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนันท์ ศลโกสุม)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ น.พ. สุทธิชัย จิตะพันธ์กุล)

อับสร รั้งสิปภากร : ความสัมพันธ์ระหว่างแรงสนับสนุนทางสังคม ความสามารถในการดูแลตนเองกับ ภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุ แขวงรองเมือง เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร (RELATIONSHIPS BETWEEN SOCIAL SUPPORT, SELF - CARE AGENCY AND PHYSICAL HEALTH STATUS OF ELDERLY IN RONGMUANG SUB - DISTRICT, PRATHUMWAN, BANGKOK METROPOLIS) อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร. ประนอม โอทกานนท์ , 123 หน้า. ISBN 974-636-219-4.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงสนับสนุนทางสังคม ความสามารถในการดูแลตนเอง และภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุ แขวงรองเมือง เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร จำนวน 143 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ และแบบวัดภาวะสุขภาพที่มีความตรงและความเที่ยง

ผลการวิจัยที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

1. แรงสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการดูแลตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r=.74$)
2. แรงสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับภาวะสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r=.59$)
3. ความสามารถในการดูแลตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับภาวะสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r=.71$)
4. ความสามารถในการดูแลตนเอง(TSELF) เป็นตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ภาวะสุขภาพ (Z') ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .70 ($R=.70$) และสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ร้อยละ 49 ($R^2=.49$) เมื่อสร้างสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน ได้สมการดังนี้

$$Z' = .55 \text{ TSELF}$$

ภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์
สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิสิต..... อับสร รั้งสิปภากร
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *Dr. Ken*

C 886298 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEY WORD : SOCIAL SUPPORT/ SELF-CARE AGENCY/PHYSICAL HEALTH STATUS/ELDERLY.

APSORN RUNGSIPRAKARN : RELATIONSHIPS BETWEEN SOCIAL SUPPORT
SELF - CARE AGENCY AND PHYSICAL HEALTH STATUS OF ELDERLY IN
RONGMUANG SUB - DISTRICT, PRATHUMWAN , BANGKOK METROPOLIS.

THESIS ADVISOR : ASSO PROF. PRANOM OTAGANONT, Ed.D. 123 PP.

ISBN 974-636-219-4.

This correlational study was designed to determine the relationships between social support , self- care agency and physical health status of the elderly. The samples consisted of 143 elderly living in Rongmuang sub-district. They were selected by random sampling. Data were collected by interviewing from questionnaires and physical health assesment.

The followings were the major results of the study :

1. The relationship between social support and self- care agency of the elderly was significantly positive (r = .71) at the .001 level
2. The relationship between social support and physical health status was significantly positive (r = .59) at the .001 level.
3. The relationship between self - care agency and physical health status was significantly positive (r = .74) at the .001 level.
4. The self-care agency variable (TSELF) predicted physical health status (Z ') at .05 significant level and the coefficient of correlation was .70 (R=.70) with the coefficient of determination was 49 percent (R²=.49). The predicted eqation in standard score form can be stated as follow.

$$Z ' = .55 TSELF$$

ภาควิชา พยาบาลศาสตร์
สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิสิต..... อังศรี วัชรังคกุล
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *Pranom Otaganont*

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภูมิ	ญ

บทที่

1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ปัญหาการวิจัย	6
แนวคิด เหตุผล และสมมุติฐานของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	8
ข้อตกลงเบื้องต้น	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับการสูงอายุ	11
ทฤษฎีการสูงอายุ	12
การเปลี่ยนแปลงในผู้สูงอายุ	14
ปัญหาสุขภาพและการเจ็บป่วย	20
แนวคิดเกี่ยวกับภาวะสุขภาพ	24
ภาวะสุขภาพผู้สูงอายุ	25
การประเมินภาวะสุขภาพผู้สูงอายุ	28

สารบัญ (ต่อ)

การบริการสุขภาพผู้สูงอายุ	28
แรงสนับสนุนทางสังคมของผู้สูงอายุ	30
แนวคิดเกี่ยวกับแรงสนับสนุนทางสังคม	31
การประเมินแรงสนับสนุนทางสังคม	37
การสนับสนุนทางสังคมในผู้สูงอายุ	38
ความสามารถในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุ	43
ทฤษฎีการดูแลตนเองของโอเร็ม	43
การประเมินความสามารถในการดูแลตนเอง	53
ความสัมพันธ์ระหว่างแรงสนับสนุนทางสังคมและความสามารถในการดูแลตนเอง กับภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุ	55
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	59
3 วิธีดำเนินการวิจัย	66
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	66
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	67
การเก็บรวบรวมข้อมูล	69
การวิเคราะห์ข้อมูล	70
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	71
5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	88
รายการอ้างอิง	98
ภาคผนวก	104
ประวัติผู้เขียน	123

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส และ ลักษณะการอยู่อาศัย 73
2	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูล การเจ็บป่วยจากการรายงานของผู้สูงอายุ 74
3	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงสนับสนุนทางสังคม ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายชื่อ 75
4	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสามารถในการดูแลตนเอง ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายชื่อ 76
5	จำนวนและร้อยละของข้อมูลภาวะสุขภาพจำแนกตามระดับสุขภาพ และโครงสร้างการทำหน้าที่ของระบบต่างๆในร่างกาย 77
6	จำนวนและร้อยละของข้อมูลภาวะสุขภาพจากการประเมินผล การตรวจร่างกาย จำแนกตามระดับสุขภาพและโครงสร้าง การทำหน้าที่ของระบบต่างๆในร่างกาย 84
7	ค่าพิสัย ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความเบ้ ของคะแนนแรงสนับสนุนทางสังคม ความสามารถในการดูแลตนเอง และภาวะสุขภาพ 85
7	ความสัมพันธ์ระหว่างแรงสนับสนุนทางสังคม ความสามารถในการดูแลตนเอง และภาวะสุขภาพ 86
8	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณแบบขั้นตอนของ แรงสนับสนุนทางสังคม และความสามารถในการดูแลตนเอง ที่สามารถพยากรณ์ภาวะสุขภาพ 87

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1. แรงสนับสนุนทางสังคมที่มีผลต่อภาวะสุขภาพ	32
2. โครงสร้างของแรงสนับสนุนทางสังคมในผู้สูงอายุ	33
3. โครงสร้างของความสามารถในการดูแลตนเอง	47
4. กรอบแนวคิดในการวิจัย	58

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยการสนับสนุนอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. ประนอม โททกานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในทุกขั้นตอนของการวิจัย ตลอดจนถึงอาจารย์ที่ปรึกษาทางด้านสถิติ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุพันธ์ ศลโกสุม และอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์และกรุณาตรวจสอบแก้ไข ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ทำยนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้สูงอายุแขวงรองเมืองทุกท่านและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีส่วนในการสนับสนุนให้การศึกษาครั้งนี้สำเร็จด้วยดี ขอขอบคุณประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาแต่บิดา มารดา ครูอาจารย์ ครอบครัว และเพื่อนที่เป็นแรงสนับสนุนที่ดีและมีส่วนร่วมในความสำเร็จครั้งนี้

อัปสร รังสิปการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย